

Malá daňová reforma.

Dr. František Stránecký.

Snahy o reformu našich přímých daní nejsou nikterak nové. Již řadu let volalo se zejména v podnikatelských kruzích po nové úpravě přímých daní, aby se stalo daňové břemeno únosnějším. V době, kdy vládly politické strany, zůstaly však tyto hlasy celkem nepovšimnuty. Jak tomu mohlo býti jinak, když průmysl neměl mocného a průrazného politického zastoupení! Proto se stalo, že novela k zákonu o přímých daních č. 226/1936 nepřinesla skoro nic z toho, po čem toužilo podnikání. Naopak, potřeba velkých finančních prostředků v době rostoucího politického napětí uložila podnikání nová břemena. Teprve po převratných politických událostech na sklonku roku 1938 tlak nutnosti obrátil pozornost opět k otázkám hospodářským a ukázal v plném světle potřebu řešiti daňové požadavky podnikání, neboť veškerá pozornost byla obrácena k tomu, aby se udržela výrobní schopnost našeho hospodářství a jeho soutěživost s cizinou. I zjednodušené politické poměry přispěly k tomu, že potřeby průmyslu nalezly svoje vyjádření v *usnesení průmyslové komise Národní jednoty v senátě*, která navrhla *částečnou novelisaci zákona o přímých daních* v bodech, které byly za dané situace nejcitlivější. Aby byla udržena výrobní a soutěžní schopnost průmyslu, bylo by třeba usnadniti *nové investice*. Proto bylo navrženo, aby dosavadní znění § 17 č. 1 zák. o př. d. bylo změněno takto: »Částky upotřebené k zlepšení a rozmnožení majetku, jako uložené kapitály, splacené dluhy, vyjímajíc náklady na zlepšení, vyžaduje-li jich dobré hospodaření a hradí-li se obvykle z provozovacích příjmů; mohou však býti odečteny částky až do výše 25% ryziho výtěžku, jichž bude použito k úhradě nákladů na rozšíření podniku a na investice ve vlastním podniku, vyžaduje-li jich dobré hospodaření«.

Obdobné ustanovení mělo býti pojato do § 79 zák. o př. d., který vypočítává položky, které je třeba vyloučiti ze základu zvláštní daně výdělkové a to tak, aby byly odčitatelné úložky do zvláštní investiční rezervy až do výše 25% ryziho výtěžku, jestliže jich bude použito nejdéle do 4 let k investicím ve vlastním podniku, vyžaduje-li jich dobré hospodářství.

Návrh průmyslové komise Národní jednoty v senátě pamatoval i na finanční opatření, které by usnadňovalo i *investice cizích podniků*. Myslelo se zejména na velké stavby jako dálnice, průplavy a pod. Nákup dluhopisů, jichž vydání bylo zamýšleno, měl býti usnadněn novelisací § 15, § 17 č. 5 a § 79 zák. o př. d., kterou mělo býti uzákoněno, že by výdaje na zakoupení takových obligací, z jejichž výnosu mají býti provedeny investice všeobecně prospěšné, jakož i příspěvky a věnování ve prospěch takových investic byly uznány za odčitatelnou položku.

Aby byl umožněn technický pokrok, který je podmínkou soutěživosti výroby s cizinou, navrhla jmenovaná průmyslová komise, aby novela uznala za odčitatelné výdaje na zřízení, udržování laboratoří, na výzkumy a pokusy všeho druhu, jimiž se hledají nové výrobní metody a procesy. V usnesení průmyslové komise bylo pak stanoveno, aby takto upravená osnova byla předložena vládě se žádostí, aby byla co nejrychleji na základě zmocňovacího zákona vydána jako novela k zákonu o přímých daních. Rychlý spád událostí na počátku loňského roku však tomu zabránil, takže návrh průmyslové komise Národní jednoty v senátě se nedočekal uzákonění. Finanční potřeby průmyslu se však nezměnily ani za nové státoprávní situace, ba staly se ještě naléhavějšími. Na místo dosavadních dvou politických stran nastoupila jediná politická organizace, která v sobě spojila celý národ. Národní souručenství nemohlo přejíti mlčky potřeby naší výroby a hledalo rovněž pomoc v oboru

daňové politiky. Pomoc však musela přijít co nejrychleji a proto vypracovala průmyslová a národohospodářská komise Národního souručenství návrh okamžité úpravy přímých daní, který byl přijat výborem Národního souručenství a předložen vládě.

Návrh přijatý výborem Národního souručenství je obsáhlejší, než dřívější návrh průmyslové komise Národní jednoty. Jsou v něm obsaženy tyto požadavky na úpravu zákona o přímých daních:

1. Za účelem podnětní investiční činnosti je třeba stanoviti sazbu *mimořádných odpisů* trvale na $3 \times 25\%$ nově pořízených strojů, výrobních zařízení a budov použitelných v 5 letech od roku, ve kterém byl stroj nebo výrobní zařízení pořízeno, případně budova dostavěna.
2. Podnik může uložit část výtěžku (do 30%) daněproště do účelové rezervy, označené jako *rezerva investiční*. Úložka musí být použita do čtyř let k provedení vlastních investic.
3. Podniky postižené *živelní pohromou* mohou z nákladů na zřízení nebo znovuzřízení budov, strojů a zařízení, poškozených živelními pohromami daněproště odepsati částku, o kterou pojistná náhrada použitá k úhradě těchto nákladů převyšovala poslední bilanční hodnotu poškozených předmětů.
4. Výdaje vynaložené na *výzkumnictví, pokusnictví* a věnování poskytnuté školám a ústavům na podporu výzkumnictví a bádání jsou odčitatelné.
5. *Dary* na účely veřejné, kulturní a dobročinné jsou odčitatelné.
6. Daňové úlevy pro výstavbu domů s byty pro vlastní zaměstnance *nesmějí být obmezeny stanovením maximální podlahové plochy*.
7. Lhůta k odvedení rezervy na *všeobecnou výdělkovou daň* nechť je prodloužena do 31. března, při čemž polovina rezervy je splatná do 14. února.
8. Zdanění výdělkovou daní nechť podléhá jen ta část výnosu, která je z podniku vybrána ke spotřebě.
9. Podíl účasti státu a veř. svazků na výnosu podniku nesmí přesahovati 60% tohoto výnosu.
10. Branný příspěvek a přírázky zavedené na místě příspěvku na obranu státu a mimořádné daně ze zisku nechť jsou zrušeny, neboť změnou poměrů ztratily své oprávnění.

Tyto návrhy Národního souručenství byly podkladem k jednání vlády Protektorátu o nových ustanoveních k zákonu o přímých daních, která byla usnesena vl. nařízením ze dne 16. listopadu 1939 o *přechodných opatřeních u daně důchodové, všeobecné a zvl. výdělkové*, které bylo vyhlášeno ve Sbírce zákonů a nařízení dne 12. ledna 1940 pod č. 7. a jež je známo pod jménem »*malá berní reforma*«.

Vládní nařízení o *přechodných opatřeních u daně důchodové, všeobecné a zvláštní výdělkové* není nijak obsáhlé, avšak jeho ustanovení vtěsnaná do osmi stručných paragrafů jsou dalekosáhlého významu. Vyhovělo se tím odůvodněným požadavkům průmyslu a řada návrhů, formulovaných podnětnými návrhy průmyslové a národohospodářské komise Národního souručenství se takto stala součástí právního řádu.

Hned § 1 cit. vl. nař. obsahuje ustanovení o *zvýšení mimořádných odpisů* z dosavadních 20% na 50% . Běží zde o odpisy mimořádné, to jest odpisy jichž účelem je podnětiti vyšší investiční činnost tím, že výrobní zařízení se může zrychleně umořiti a nahraditi zařízením novým, na rozdíl od odpisů řádných, které mají vyjadřovati skutečnou míru znehodnocení předmětu v podniku používaného a jež zůstávají tímto nařízením nedotčeny.

Tohoto ustanovení o zvýšených 50% ních mimořádných odpisech mohou použiti všichni poplatníci zvláštní daně výdělkové a *vedou-li řádné obchodní knihy* i poplatníci daně důchodové a všeobecné výdělkové. Co do předmětu se zvýšené 50% mimořádné odpisy vztahují na budovy, které jmenovaní poplatníci vystaví, přestaví, přistaví nebo nastaví (§ 134 zák. o př. d.) *vylučně*

pro provozování podniku, nikoliv tedy také pro vlastní zaměstnance, což připočítá dosavadní ustanovení § 10 odst. 2 a § 79 odst. 1, písm. f) zák. o př. d. o mimořádných odpisech 20%ních (opět zvýšeno na 20% pro stavby budov, započaté a pro jiné investice provedené v letech 1940 až 1942 vl. nař. č. 15 ze dne 15. ledna 1940 Sb. z. a n.). Dále lze zvýšené 50% mimoř. odpisy provést u nových strojů a zařízení (nikoliv tedy při výměně starého stroje za jiný starý stroj), což má být podnětem k novému, modernímu technickému vybavení výroby.

Mimořádný 50% odpis může být podle cit. § 1 vl. nař. 7 uplatněn kdykoliv v pěti letech, počínajíc obchodním obdobím, v němž stavba byla dokončena anebo stroje a zařízení byly nově pořízeny a to buď najednou celých 50%, nebo v libovolných kvotách, jak se to podniku vzhledem k dosaženému bilančnímu výsledku v tom kterém obchodním období (ovšem v oněch 5ti letech) právě hodí. Může tedy podnik záměrným použitím mimořádného odpisu značně ovlivnit zdanitelný výtěžek. Nemůže ovšem použití tohoto mimořádného 50%ního odpisu vedle 20% mimořádného odpisu podle § 10 odst. 2 a § 79 odst. 1 písm. f) zák. o př. daních, poněvadž v případech, kde jsou splněny stanovené podmínky, *nastupuje zvýšený 50% mimořádný odpis na místo dosavadního 20%ního podle zák. o př. d.* Použití zvýšeného 50%ního mimoř. odpisu je konečně podle § 4 cit. vl. nařízení obmezeno na investice provedené počínajíc obch. obdobím 1939 a u podniků s lomeným obchodním obdobím počínajíc obdobím 1939/1940. *Pro investice dokončené dříve lze použití toliko dosavadního 20% mimoř. odpisu § 10 odst. 2 a § 79 písm. f) zák. o př. d.*

Ustanovení § 1 cit. vl. nař. č. 7/1940 o zvýšeném 50%ním mimořádném odpise se, jak už plyne z předchozího, *nekryje* ani co do předmětu, ani co do podmínek, jež musejí být splněny s dosavadním ustanovením zák. o př. daních o mimořádných odpisech. *Je užší*, neboť se ev. do předmětu *týká výlučně investic určených k provozování podniku*. Netýká se tedy ani budov pro vlastní zaměstnance na něž se vztahuje jednak ustanovení o 20% mimoř. odpise podle zák. o př. d., jednak vl. nař. č. 68/1939 jde-li o t. zv. stavbu malobytovou, to jest jsou-li v ní malé byty o podlahové ploše obytných místností nejvýše 60 m², neboť v tomto případě lze kromě dosavadních 20% odepsati ve dvou letech mimořádně ještě dalších 30% nákladu na stavbu prokazatelně vynaloženého. Tento další 30%ní mimořádný odpis se však nesmí provést v roce, kdy byl proveden 20%ní mimoř. odpis podle zák. o př. d. U malobytových staveb lze tedy také mimořádně odepsati 50%, avšak nikoliv najednou jak je to přípustné pro investice, sloužící výlučně provozování podniku podle § 1 vl. nař. č. 7/1940. Nepodařilo se tedy Národnímú souručenství prosadit, aby v normách o mimořádných odpisech z budov postavených pro vlastní zaměstnance nebyla podmínka obmezené podlahové plochy bytů vůbec obsažena, takže pro budovy postavené pro vlastní zaměstnance s byty o větší podlahové ploše lze použít *jen 20% odpisu podle zák. o př. d.*

Mezitím bylo vydáno vl. nař. č. 56/1940 Sb. z. a n. ze dne 14. února 1940, kterým byly dosavadní daňové výhody jednak prodlouženy i na stavby provedené v letech 1941 a 1942, jednak v požadovaném směru rozšířeny, takže nyní lze mimořádného 30%ního odpisu podle tohoto nařízení použití spolu se shora uvedeným 20%ním odpisem podle zák. o př. d. libovolně do 5 let, při čemž daňové výhody není na závadu, je-li v dotyčné budově na nejméně 10 malých bytů jeden byt větší.

§ 2 »malé berní reformy« celkem splnil další požadavek průmyslu, vyjádřený v návrzích Národního souručenství, totiž aby si podniky mohly, *kromě mimořádných odpisů vytvořit ještě investiční rezervu z daněprostých úložek na vrub zisku*. Tuto investiční rezervu si mohou podle § 2 cit. vl. nař. zříditi *titíž* poplatníci, kteří jsou podle § 1 oprávněni k uplatnění zvýšených 50%ních

mimořádných odpisů, to jest poplatníci zvláštní daně výdělkové a poplatníci daně důchodové a všeobecné výdělkové, *vedou-li řádné obchodní knihy*. Úložky do investiční rezervy jsou pak odčitatelné, pokud celková roční úložka nepřesahuje 25% dani podrobeného ryziho výtěžku.

O tom jak se vypočítá 25%oní kvota ze zisku, odčitatelná od daňového základu se už vyskytly odporující si názory. Jeden názor praví, že tím vznikla vedle rezervy na daň výdělkovou ještě druhá reserva, kterou jest rovněž třeba počítati podle dani podrobeného ryziho výtěžku, tedy částky, která teprve vznikne odpočtením obou rezerv a není tedy předem známa (Karel Šafka v Národních listech 7. února t. r.). Tomuto názoru by také na první pohled svědčila zákonná formulace »pokud celková úložka nepřesahuje 25% dani podrobeného ryziho výtěžku«. To znamená, že úložka do investiční rezervy je ročně omezena na 25% ryziho výtěžku, který již podléhá dani, nikoliv ryziho výtěžku, z něhož ještě něco bude daněproště vyloučeno. Přes to se zdá býti správnějším druhý názor (na př. Dr. E. Kozáček v Lidových novinách 11. t. m.) podle něhož nelze výpočet investiční rezervy ztotožňovati s výpočtem rezervy na daň výdělkovou, poněvadž reserva na daň výdělkovou je odčitatelná jako režie, která je určena procentem ze zdanitelného výtěžku, jehož výši svou odčitatelností spoluurčuje, kdežto úložka do investiční rezervy není režie, nýbrž nezdanitelnou částí ryziho zisku, jehož výši, nejsou režijní položkou nespoluurčuje. Lze tudíž pokládati za správný způsob, kdy podnik požádá o vyloučení 25% z ryziho výtěžku nezmenšeného o tuto čtvrtinu, s tím určením, že ona vyloučená částka se přikazuje do investiční rezervy. Podmínkou odčitatelnosti investiční rezervy však je, aby byla v bilanci vykázána jako *samostatná položka*. Podle odst. 2 § 2 cit. nař. je investiční reserva *pravou rezervou* ve smyslu § 83 odst. 17 zák. o př. d. Tím je dán *případ nezdaněné pravé rezervy*. Jako pravá reserva se pak investiční reserva započítává do ukládacího kapitálu a *spolurozhoduje tudíž o výši případné minimální daně a v opačném případě při výši rentabilitní přírážky*. Zvyšuje ukládací kapitál, snižuje možnost rentabilitní přírážky avšak zvyšuje i základ minimální daně.

Investiční rezervy se smí použítí *toliko k provedení mimořádných odpisů* investic uvedených v § 1 (to je budov pro provozování podniku, nových strojů a zařízení, nikoliv tedy také k odpisům z budov pro vlastní zaměstnance). K těmto mimořádným odpisům se musí roční úložka použítí nejpozději ve čtyřech obchodních obdobích, která bezprostředně následují po obchodním období, v němž byla ta která úložka zřízena. Nebude-li tato lhůta dodržena, *zdaní se nevyčerpaná úložka dodatečně* pro ten berní rok, který následuje po obchodním období, v němž tato úložka byla investiční rezervě přikázána.

Další § 3 »malé berní reformy« splnil plnou měrou požadavek průmyslu, aby se opět dostalo *úlev podnikům, postiženým živelními pohromami*. Podle § 3 totiž podniky podrobené zvláštní dani výdělkové, které znovuzřídí budovy, stroje a zařízení zničené nebo poškozené živelní pohromou, mohou si z nákladu na to prokazatelně vynaloženého odepsati v obchodním roce, v němž znovuzřízené budovy byly stavebně dokončeny nebo stroje a zařízení byly nově pořízeny, daněproště částku, o kterou přijatá a ke krytí těchto nákladů skutečně upotřebená pojistná náhrada převyšuje poslední bilanční hodnotu poškozených předmětů. *V tomto případě však už nelze uplatnití 50%oní mimořádný odpis podle § 1 cit. nař.* Tento § 3 vlastně jen obnovuje ustanovení zák. č. 139/1926, který přestal platiti po vydání zákona o přímých daních. Vztahuje se, jak už bylo řečeno, pouze na podniky, podléhající *zvláštní dani výdělkové*, poněvadž u těchto podniků by uvedené pojistné náhrady jako součásti rozvahových přebytků podléhaly zvláštní dani výdělkové (části, kterou převyšují poslední bilanční hodnotu zničeného nebo poškozeného předmětu). Pro podniky podléhající *všeobecné dani výdělkové* je toto ustanovení *zbytečné*, neboť na ně se vztahuje ustanovení § 7 odst. 2 zák. o př. d., podle něhož se

nepokládají za důchod dani podrobený kapitálové náhrady za věcné nebo jiné utržené škody. Podle § 55 zák. o př. d. pak platí ustanovení § 7 i pro vyšetření základu všeobecné daně výdělkové.

Podle § 5 cit. vl. nař. není dodatečné zdanění mimořádných odpisů podle § 1, k němuž podle § 1 odst. 2 dojde, užije-li budov na něž tyto mimořádné odpisy byly uplatněny, v době deseti let, počínajíc obchodním obdobím, v němž stavba byla dokončena, k jinému účelu, než k provozování podniku, podrobeno promlčení podle § 277 zák. o př. d. Stejně není podrobeno promlčení dodatečné zdanění úložek do investiční rezervy podle § 2, k němuž dojde není-li úložek použito k mimořádným odpisům investic podle § 1 nejpozději ve čtyřech obchodních obdobích, která bezprostředně následují po obchodním období, v němž byly úložky zřízeny. Dodatečné zdanění mimořádných odpisů podle § 1 a úložek do investiční rezervy podle § 2 však podléhá alespoň promlčení desítiletému podle § 280 zák. o př. d., poněvadž lze soudit, že ustanovení § 277 odst. 6, které platí i u paragrafu 280 zák. o př. d. a jež praví, že dodatečné zdanění mimořádných odpisů podle § 10 a 79 zák. o př. d. není podrobeno promlčení, se na mimořádné odpisy 50/0ní podle malé berní reformy nevztahuje.

Další požadavek podnikatelských kruhů byl splněn § 6 »malé berní reformy«, jímž se *lhůta pro použití rezervy na všeobecnou daň výdělkovou* podle § 15 č. 1 písm. e) zákona o př. daních, stanoví do 31. března berního roku. Tím se podnikatelům velmi ulevilo, neboť dosud, chtěli-li se zachovati odčitelnost rezervy na výdělkovou daň, museli ji zaplatiti do 14. února, to jest ve lhůtě, kdy lze podati přiznání. Potíž spočívala v tom, že podnikatelé musel jednak platiti hned na počátku roku, kdy se v podniku soustředí řada jiných platebních povinností a je tudíž nouze o pohotové prostředky, jednak v tom, že reserva na výdělkovou daň jsouc režijní položkou stanovenou procentem z ryzího výtěžku, který jako součást režie sama spoluurčuje, mohla býti co do své přiměřenosti vypočtena až po uzavření účtů a vypočtení zisku. Většina středních a velkých podniků však není tak rychle hotova s bilančními pracemi a žádá zpravidla o prodloužení lhůty k podání daňového přiznání, při čemž však lhůta k zaplacení daňové rezervy prodloužitelná není. Obecným prodloužením lhůty k použití rezervy na výdělkovou daň je nyní tato nesrovnalost odstraněna. Na podniky podléhající zvláštní dani výdělkové se toto ustanovení nevztahuje, poněvadž podniky podléhající zvláštní dani výdělkové musejí sice také rezervu na zvláštní daň výdělkovou zaplatiti ve lhůtě zákonem stanovené k podání daňového přiznání, avšak podniky si mohou tuto lhůtu samy posouvati, neboť jsou povinny podati daňové přiznání do 15 dnů po vykonání valné hromady, nejpozději však do 6 měsíců po skončení obchodního období (§ 307 odst. 1 č. 1 zák. o př. d.).

Poslední důležité ustanovení »malé berní reformy« je obsaženo v § 7, kterým se zavádí *obmezení daňového zatížení na 70% dani podrobeného výtěžku*. Ustanovení toto není nové, neboť je to v podstatě jen obnovení t. zv. *Rašínova limitu*, podle § 32 zák. č. 329 Sb. z. a n. z r. 1921, který stanovil, že zatížení zvláštní dani výdělkovou se samosprávnými i válečnými přírážkami nemá činiti více než 80% čistého výnosu po odečtení daní. Tehdy ustanovení to bylo nutné, neboť samosprávné a válečné přírážky nezřídkem přesahovaly 1000%. Limit se stal nepraktickým, když byly zrušeny válečné přírážky a přírážky samosprávné obmezeny na snesitelnou míru předpisy o úpravě hospodářství samosprávných svazků. Vyvolala je však opět k životu dnešní doba, kdy nejsou vzácností samosprávné přírážky kolem 800% a kdy válečné přírážky mají svého nástupce v přírážkách zavedených na místě příspěvku na obranu státu a mimořádné daně ze zisků.

Obmezení daňového zatížení na 70% dani podrobeného ryzího výtěžku prospěje podnikatelům jednotlivcům (na společnosti podrobené dani všeob. výdělkové se nevztahuje pro velké technické obtíže při výpočtu redukce daní

do limitu 70% ryzího výtěžku) a podnikům podrobeným zvláštní dani výdělkové.

Podle toho se do maximálního 70%ního daňového zatížení u podnikatelů jednotlivců počítá především daň *důchodová*, která připadá podle § 18 odst. 1 zák. o př. d. na příjem z podniku, nezmenšený o srážky s tímto příjmem nesusvisící a bez případné přírážky pro rodiny s menšími břemeny podle § 19 zák. o př. d., dále *příspěvky podle § 18 odst. 6*, jimž byl nahrazen příspěvek na obranu státu a konečně *všeobecná daň výdělková* se všemi samospr. přírážkami a s přírážkou podle § 57 odst. 9, která nastoupila za dřívější mimořádnou daň ze zisků.

Přesahuje-li souhrn těchto břemen 70% ryzího dani podrobeného výtěžku, sníží se poměrně na tuto výši. V případě kdy došlo k této redukci, neplatí ustanovení § 18 odst. 11 o př. d. podle nichž daň důchodová spolu s příspěvkem nesmí přesahovati 50% zdanitelného důchodu.

U podniků, podléhajících zvláštní dani výdělkové patří do maximálního 70%ního daňového zatížení jen *zvláštní daň výdělková se všemi přírážkami*. I zde dojde v případě vyššího zatížení k poměrné redukci.

Jak u podnikatelů jednotlivců, tak u podniků podléhajících dani výdělkové neplatí ustanovení o 70%ním limitu, byla-li výdělková daň vyměřena minimální sazbou.

Poslední, osmý paragraf cit. vl. nař., stanoví platnost »malé berní reformy« na čtyři roky (proto název: vl. nař. o přechodných opatřeních u daně důchodové, všeobecné a zvláštní výdělkové) a to tak, že pro poplatníky s kalendářním obchodním obdobím platí její ustanovení na berní leta 1940—1943 a pro poplatníky s lomeným obchodním obdobím na berní leta 1941—1944.

Z porovnání návrhu Národního souručenství a obsahu tohoto vládního nařízení si každý snadno sám zjistí, co ještě čeká na uskutečnění. Nejdéle asi bude čekat požadavek, aby se výdělkovou daní zdaňovaly pouze výběry s podniku pro spotřebu neboť sahá na vlastní základ, na němž dnešní soustava příjmů daní spočívá.

Severské státy po cestách neutrality.

Prof. Dr. B. Kučera.

Severské státy i po svém vstupu do Ženevské ligy zůstaly věrně své tradiční politice neutrality. Již v I. Shromáždění Ženevské ligy snažily se zajistiti si zvláštní postavení při provádění hospodářských sankcí podle článku 16 Paktu a na II. Shromáždění Ženevské ligy byl přijat IV. odstavec k článku 16 Paktu v tomto znění:

»Nicméně měla-li by Rada za to, že pro jisté členy odročení po určitou dobu některého z těchto opatření dovolilo by lépe dosáhnouti cíle, k němuž směřují opatření zmíněná v předcházejícím odstavci, nebo že by takové odročení bylo nutné, aby na nejmenší míru byly sníženy ztráty a závady, jež opatření ta by jim mohla způsobiti, má Rada právo rozhodnouti o tomto odročení.«

Při takto zahájené regionální orientaci nezůstalo. Když se nezdařily pokusy Ženevské ligy o odstranění překážek mezinárodního obchodu, došlo k užší spolupráci mezi severskými státy nejprve na poli hospodářském. V tom ohledu byla dne 22. prosince 1930 uzavřena v Oslo úmluva o hospodářském sblížení mezi Belgií, Dánskem, Finskem, Lucemburskem, Nizozemskem, Norskem